

(สำเนา)

เลขรับ ๑๗/๒๕๕๕ วันที่ ๑๕ ก.พ. ๒๕๕๕

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๒. บันทึกหลักการและเหตุผล

๓. บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ข้าพเจ้ากับคณะขอเสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผลและบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบมาเพื่อได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ก็ขอได้โปรดนำเสนอวุฒิสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) พิชญ หัตถสงเคราะห์ ผู้เสนอ

(นายพิชญ หัตถสงเคราะห์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

(ลงชื่อ) วิเชียร ขาวขำ ผู้เสนอ (ลงชื่อ) วิชัย สามิตร ผู้เสนอ

(นายวิเชียร ขาวขำ)

(นายวิชัย สามิตร)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

(ลงชื่อ) บุญแก้ว สมวงศ์ ผู้เสนอ (ลงชื่อ) พีระเพชร ศิริกุล ผู้เสนอ

(นายบุญแก้ว สมวงศ์)

(นายพีระเพชร ศิริกุล)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

(ลงชื่อ) ประเสริฐ บุญเรือง ผู้เสนอ (ลงชื่อ) จตุพร เจริญเชื้อ ผู้เสนอ

(นายประเสริฐ บุญเรือง)

(นายจตุพร เจริญเชื้อ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

(ลงชื่อ) นิยม เวชกามา ผู้เสนอ (ลงชื่อ) ปิยวัฒน์ พันธุ์สายเชื้อ ผู้เสนอ

(นายนิยม เวชกามา)

(นายปิยวัฒน์ พันธุ์สายเชื้อ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

(ลงชื่อ) มานะ โลหะวณิชย์ ผู้เสนอ (ลงชื่อ) ไชยา พรหมา ผู้เสนอ

(นายมานะ โลหะวณิชย์)

(นายไชยา พรหมา)

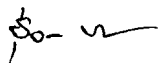
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

(โปรดพลิก)

- |   |         |  |         |
|---|---------|--|---------|
| (ลงชื่อ) อนันต์ ศรีพันธุ์<br>(นายอนันต์ ศรีพันธุ์)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย               | ผู้เสนอ | (ลงชื่อ) เทียบจุฑา ขาวขำ<br>(นางเทียบจุฑา ขาวขำ)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย                  | ผู้เสนอ |
| (ลงชื่อ) ทศนียา รัตนเศรษฐ์<br>(นางทศนียา รัตนเศรษฐ์)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย             | ผู้เสนอ | (ลงชื่อ) ประเสริฐ จันทรวงทอง<br>(นายประเสริฐ จันทรวงทอง)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย          | ผู้เสนอ |
| (ลงชื่อ) วิวัฒน์ชัย โหตระไวศยะ<br>(นายวิวัฒน์ชัย โหตระไวศยะ)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย     | ผู้เสนอ | (ลงชื่อ) บุญรีน ศรีธเรศ<br>(นางบุญรีน ศรีธเรศ)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย                    | ผู้เสนอ |
| (ลงชื่อ) สมคิด บาลโรสง<br>(นายสมคิด บาลโรสง)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย                     | ผู้เสนอ | (ลงชื่อ) นิรมิต สุจारी<br>(นายนิรมิต สุจारी)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย                      | ผู้เสนอ |
| (ลงชื่อ) เกียรติอุดม เมนะสวัสดิ์<br>(นายเกียรติอุดม เมนะสวัสดิ์)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย | ผู้เสนอ | (ลงชื่อ) ว่าที่ร้อยตรี พงศ์พันธ์ สุนทรชัย<br>(พงศ์พันธ์ สุนทรชัย)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย | ผู้เสนอ |
| (ลงชื่อ) ระพีพรรณ พงศ์เรืองรอง<br>(นางระพีพรรณ พงศ์เรืองรอง)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย     | ผู้เสนอ | (ลงชื่อ) อนุรักษ์ บุญศล<br>(นางอนุรักษ์ บุญศล)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย                    | ผู้เสนอ |
| (ลงชื่อ) โกศล ปัทมะ<br>(นายโกศล ปัทมะ)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย                           | ผู้เสนอ | (ลงชื่อ) นพคุณ รัฐผไท<br>(นายนพคุณ รัฐผไท)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย                        | ผู้เสนอ |
| (ลงชื่อ) ธนิค มาสีพิทักษ์<br>(นายธนิค มาสีพิทักษ์)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย               | ผู้เสนอ | (ลงชื่อ) อธิธิรัตน์ จันทรสุนทร<br>(นายอธิธิรัตน์ จันทรสุนทร)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย      | ผู้เสนอ |
| (ลงชื่อ) สัมภาษณ์ อัดถาวงค์<br>(นายสัมภาษณ์ อัดถาวงค์)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย           | ผู้เสนอ | (ลงชื่อ) ละออง ดิยะไพรัช<br>(นางสาวละออง ดิยะไพรัช)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย               | ผู้เสนอ |
| (ลงชื่อ) ปานหทัย เสรีรักษ์<br>(นางปานหทัย เสรีรักษ์)<br>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย             | ผู้เสนอ |  |         |

สำเนาถูกต้อง



(นางสาวรุ่งนภา ชันธิโชติ)

วิทยากรเชี่ยวชาญ

กลุ่มงานระเบียบวาระ สำนักงานการประชุม

ณัฐรา พิมพ์

นางพิมพ์ ทาน

21/11/2564 ตรวจ

ร่าง  
บันทึกหลักการและเหตุผล  
ประกอบพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐  
ดังต่อไปนี้

(๑) ยกเลิกบทนิยามคำว่า “เลขาธิการ” และกำหนดให้<sup>มีบท</sup>นิยามคำว่า “ผู้อำนวยการ”  
(แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมสถานะและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ  
ชีวิตคนพิการแห่งชาติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒ และเพิ่มมาตรา ๑๓ (๔/๑))

(๓) กำหนดขั้นตอนและวิธีการให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ  
แห่งชาติดำเนินการตรวจสอบการได้รับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ (เพิ่มมาตรา ๑๓/๑)

(๔) ปรับปรุงกลไกการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการให้เป็นไป  
อย่างมีประสิทธิภาพ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคสาม)

(๕) กำหนดให้การกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวคนพิการเป็นไป  
ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด รวมทั้งให้คนพิการที่ไม่มีสถานะทาง  
ทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ (แก้ไข  
เพิ่มเติมมาตรา ๑๙ วรรคสาม เพิ่มวรรคสี่) และเพิ่มมาตรา ๑๙ วรรคสี่และวรรคห้า)

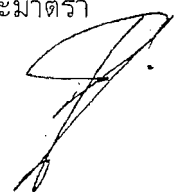
(๖) กำหนดขั้นตอนและวิธีการให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่ง  
อำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ (เพิ่มมาตรา  
๒๐/๑)

(๗) กำหนดให้องค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการมี  
บทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (เพิ่มมาตรา ๒๐/๒)

(๘) กำหนดให้มีศูนย์บริการคนพิการ (เพิ่มมาตรา ๒๐/๓ และมาตรา ๒๐/๔)

(๙) กำหนดให้คณะกรรมการอาจกำหนดแนวทางการออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ  
ระเบียบ หรือประกาศเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในท้องถิ่นให้ชัดเจนขึ้น (เพิ่มวรรค  
สองของมาตรา ๒๑)

(๑๐) ปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้  
มีประสิทธิภาพและคล่องตัวมากขึ้น รวมทั้งให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการของ  
องค์กรด้านคนพิการแต่ละประเภทได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ และมาตรา  
๓๒ และเพิ่มมาตรา ๒๓ วรรคสอง วรรคสาม และมาตรา ๒๗ วรรคสอง)



## เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐  
ยังขาดมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเพื่อแก้ไขปัญหาในการเข้าถึงและใช้  
ประโยชน์สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ  
จึงเป็นการสมควรกำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีฐานะเป็น  
กรม และกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับ  
สิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น รวมทั้งกำหนดให้องค์กรด้านคนพิการหรือองค์กร  
อื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมากขึ้น  
ตลอดจนกำหนดให้มีศูนย์บริการคนพิการเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบริการ และแก้ไขเพิ่มเติม  
บทบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับการตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้อง  
ตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง  
พระราชบัญญัติ  
ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..)  
พ.ศ. ....

รับรอง

(นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร)  
นายกรัฐมนตรี  
๕ เมษายน ๒๕๕๕

.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนา  
คุณภาพชีวิตคนพิการ

.....  
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ  
ชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ  
เบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้แก้ไขคำว่า “เลขาธิการ” ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนา  
คุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็น “ผู้อำนวยการ” ทุกแห่ง

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในขณิกขณคำว่า “เลขาธิการ” ในมาตรา ๔ แห่ง  
พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้  
แทน

““ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนา  
คุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนา  
คุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒ ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ มีผู้อำนวยการซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญเป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติราชการของสำนักงาน”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๔/๑) ของมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

“(๔/๑) ตรวจสอบการได้รับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือคนพิการให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวก สวัสดิการ และความช่วยเหลืออื่นตามพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๑๓/๑ ในการตรวจสอบการได้รับสิทธิประโยชน์ของคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อสำนักงานพบว่าหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สำนักงานแจ้งหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลดังกล่าวให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาอันสมควร ให้สำนักงานดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ ให้รายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการ

(๒) ในกรณีที่เป็นองค์กรเอกชนหรือบุคคลใด ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบพิจารณาสั่งการเพื่อใช้มาตรการบังคับตามกฎหมายนั้น หากหน่วยงานของรัฐที่ได้รับแจ้งละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าจนอาจเกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่คนพิการ ให้รายงานต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ มติของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการร้องขอ การรวบรวมพยานหลักฐาน การไกล่เกลี่ยและการวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งคณะกรรมการอาจจัดให้มีคณะอนุกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ ปฏิบัติหน้าที่แทนได้ ทั้งนี้ องค์กรประกอบ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ และคำตอบแทนของคณะอนุกรรมการหรือผู้ไกล่เกลี่ย ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในวรรคสาม ของมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการ การออกบัตร การกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวคนพิการ การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิ การขอสละสิทธิ

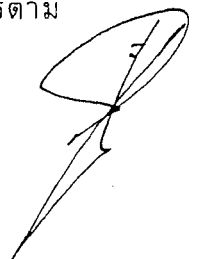
ของคนพิการ และอายุบัตรประจำตัวคนพิการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”  
 “กรณีคนพิการซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร อาจได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่และวรรคห้าของมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐  
 “กรณีคนพิการซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

ในกรณีข้อมูลคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้ได้รับการบรรจุไว้ในข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนครบถ้วนแล้ว ให้ใช้บัตรประจำตัวประชาชนแทนบัตรประจำตัวคนพิการได้ ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๐/๑ มาตรา ๒๐/๒ มาตรา ๒๐/๓ และมาตรา ๒๐/๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐  
 “มาตรา ๒๐/๑ ในการใช้สิทธิตามมาตรา ๒๐ คนพิการอาจดำเนินการดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแนะต่อคณะกรรมการ สำนักงานหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อกำหนดมาตรการในการดูแลความเป็นอยู่ของคนพิการให้สามารถดำรงชีวิตเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป
  - (๒) ร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องจัดให้มี สนับสนุนอำนวยความสะดวก หรือปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้คนพิการสามารถใช้สิทธิได้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สภาพความพิการ และความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป
  - (๓) ร้องขอให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม
  - (๔) ร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบชี้แจงรายละเอียดและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการเพื่อให้คนพิการรับทราบข้อมูลข่าวสารหรือสิทธิประโยชน์ของตน
  - (๕) ร้องขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการแก้ไขกฎ ระเบียบ เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความพิการ
- มาตรา ๒๐/๒ ให้องค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการซึ่งคณะกรรมการรับรองตามมาตรา ๖ (๑๐) นอกจากมีสิทธิตามบทบัญญัติอื่นในพระราชบัญญัตินี้แล้ว มีสิทธิดำเนินการดังต่อไปนี้ด้วย
- (๑) เสนอแนะต่อคณะกรรมการหรือสำนักงาน เพื่อปรับปรุงสิทธิประโยชน์แก่คนพิการเพิ่มขึ้น และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม
  - (๒) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อส่งเสริมหรือช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์อย่างครบถ้วนและเสมอภาค
  - (๓) เรียกร้องแทนคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์สำหรับคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้



(๔) ให้ความช่วยเหลือคนพิการเพื่อให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ปฏิบัติการตามที่สำนักงานมอบหมายเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

เมื่อได้รับการร้องขอจากองค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการซึ่งคณะกรรมการรับรองตามมาตรา ๖ (๑๐) ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมีหน้าที่พิจารณาและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยคำนึงถึงการคุ้มครองคนพิการเป็นสำคัญ

มาตรา ๒๐/๓ ให้มีศูนย์บริการคนพิการ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบให้คำแนะนำและช่วยเหลือคนพิการให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้

การจัดตั้งและกรวยกเลิก มาตรฐานการดำเนินการ และคุณสมบัติของผู้ดำเนินการศูนย์บริการคนพิการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ศูนย์บริการคนพิการอาจได้รับการสนับสนุนด้านการเงินหรือด้านอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด หรือได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๐/๔ ให้ศูนย์บริการคนพิการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สำรวจ ติดตามสภาพปัญหาคนพิการ และจัดทำระบบข้อมูลการให้บริการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

(๒) ให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ และความช่วยเหลือตามที่คนพิการร้องขอและตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด รวมทั้งการให้คำปรึกษาหรือช่วยดำเนินการเกี่ยวกับการขอใช้สิทธิประโยชน์แก่คนพิการ หรือการอื่นใด เพื่อให้ความสงเคราะห์แก่คนพิการ

(๓) เรียกร้องแทนคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์สำหรับคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ให้ความช่วยเหลือในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การฝึกอาชีพ และการจัดหางานให้แก่คนพิการ

(๕) ให้ความช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับเครื่องมือหรืออุปกรณ์ตามความจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล

(๖) ประสาน คัดกรอง ส่งต่อ และให้ความช่วยเหลือคนพิการหรือผู้ที่มีแนวโน้มว่าจะพิการให้ได้รับการดูแลรักษาพยาบาลที่เหมาะสม

(๗) ประสานความช่วยเหลือกับหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อให้ความช่วยเหลือคนพิการตามประเภทความพิการ

(๘) ติดตามและประเมินผล และรายงานเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ และการดำรงชีวิตของคนพิการ

การให้บริการแก่คนพิการ ให้ศูนย์บริการคนพิการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด



เมื่อได้รับการร้องขอจากศูนย์บริการคนพิการ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบพิจารณาและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ โดยคำนึงถึงการคุ้มครองคนพิการเป็นสำคัญ ในกรณีที่มีปัญหาการดำเนินการ ให้ศูนย์บริการคนพิการรายงานต่อสำนักงานเพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยหรือดำเนินการอื่นใดตามอำนาจหน้าที่”

มาตรา ๑๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

“การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและแนวทางการปฏิบัติ โดยรวมถึงการจัดให้มีเงินส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการระดับท้องถิ่นด้วยก็ได้”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

“กองทุนตามวรรคหนึ่ง ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลภายใต้การกำกับของสำนักงานการจัดโครงสร้างและการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๕ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนเก้าคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนองค์การคนพิการแต่ละประเภทอย่างน้อยเจ็ดคน เป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการลงทุน การหาประโยชน์ การตัดหนี้เป็นสูญ และการจัดการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๒) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน อนุมัติแผนงานหรือโครงการ กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่าย เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่แทนหรือจะมอบหมายให้คณะกรรมการตามมาตรา ๑๑ ปฏิบัติหน้าที่แทนก็ได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการดำเนินการยุทธศาสตร์กองทุนเชิงรุกเพื่อให้มีการจ่ายเงินสมทบการดำเนินงานของระบบการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการระดับพื้นที่ โดยคำนึงถึงจำนวนคนพิการในแต่ละพื้นที่เป็นสำคัญ”

มาตรา ๑๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสอง ของมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

“การสนับสนุนตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงองค์การคนพิการแต่ละประเภทซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๙ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนจัดทำงบการเงินส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนทุกรอบปี แล้วทำ

รายงานผลการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ,

มาตรา ๑๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๓๒ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา

๑๑-วรรคสามมาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของ

คณะกรรมการบริหารกองทุนหรือคณะกรรมการในคณะกรรมการบริหารกองทุนและคณะกรรมการ

ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนโดยอนุโลม”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ



.....

นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ  
ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกันตนได้เสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎรและได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ  
๑. เหตุผลและความจำเป็น ตามมาตรา ๑๕๒ วรรคหน้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

สืบเนื่องจากวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๙ คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้ประเทศไทย ลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการในวันแรกที่เปิดให้มีการลงนาม ตามที่กระทรวง การต่างประเทศเสนอ และเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ประเทศไทยให้สัตยาบันสิทธิอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ ต่อมา ในวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ประเทศไทยได้ให้ สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ อันมีผลให้อนุสัญญานี้จึงมีผลใช้บังคับกับประเทศไทยตั้งแต่วันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง<sup>ของ</sup>มนุษย์จึงมีความจำเป็นต้องพิจารณาบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคน พิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการว่ามีความสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการหรือไม่ เพียงใด ซึ่งจากการพิจารณาสิทธิ ของคนพิการที่อนุสัญญาได้รับรองไว้ ได้แก่

(๑) การเคารพในศักดิ์ศรีของตนเอง การอยู่ได้ด้วยตนเอง ตลอดจนเสรีภาพในการ ตัดสินใจเลือกด้วยตัวเอง และความเป็นอิสระของบุคคล

(๒) การไม่เลือกปฏิบัติ

(๓) การมีส่วนร่วมและการอยู่ในสังคม

(๔) การเคารพในความแตกต่าง และการยอมรับคนพิการว่าเป็นส่วนหนึ่งของความ หลากหลายของมนุษย์และมนุษยชาติ

(๕) ความเท่าเทียมกันในโอกาส

(๖) การเข้าถึงสิทธิ

(๗) ความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง

(๘) การเคารพความสามารถในการพัฒนาของเด็กพิการ และการเคารพในสิทธิของเด็ก พิการที่จะรักษาอัตลักษณ์ของตน

ปรากฏว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีการ กำหนดหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองสิทธิคนพิการไว้อย่างครบถ้วนตามที่อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคน

พิการได้กำหนดไว้ โดยกำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวก  
สะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลือจากรัฐ ดังต่อไปนี้

(๑) สิทธิในการได้รับการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และ  
ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล รวมทั้งอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และกรณีอื่น  
เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น (มาตรา ๒๐ (๑))

(๒) สิทธิในการได้รับการศึกษาตามความเหมาะสม และการได้รับความช่วยเหลือทาง  
การศึกษาสำหรับคนพิการ (มาตรา ๒๐ (๒))

(๓) สิทธิในการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ มาตรการต่าง ๆ เพื่อการ  
มีงานทำและการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการทำงานและการประกอบอาชีพ (มาตรา ๒๐ (๓))

(๔) สิทธิในการได้รับการยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม เศรษฐกิจ และ  
การเมืองอย่างเต็มที่โดยเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป (มาตรา ๒๐ (๔))

(๕) สิทธิในการได้รับการช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบายและกิจกรรมอื่น อันเป็นการให้บริการ  
สาธารณะ และการช่วยเหลือทางกฎหมาย (มาตรา ๒๐ (๕))

(๖) สิทธิในการสื่อสาร การโทรคมนาคม เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร สำหรับ  
คนพิการ (มาตรา ๒๐ (๖))

(๗) สิทธิในการได้รับบริการล่ามภาษามือ (มาตรา ๒๐ (๗))

(๘) สิทธิในการมีสัตว์นำทาง เครื่องมือที่ใช้ในการนำทาง หรือสิ่งอื่นใดติดตัวไป  
ในยานพาหนะหรือสถานที่ใด และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือคนพิการ  
(มาตรา ๒๐ (๘))

(๙) สิทธิในการได้รับสวัสดิการเบี้ยความพิการ (มาตรา ๒๐ (๙))

(๑๐) สิทธิในการได้รับการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการหรือ  
สวัสดิการอื่น (มาตรา ๒๐ (๑๐))

(๑๑) สิทธิในการได้รับสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดู (มาตรา ๒๐ วรรคสาม)

(๑๒) สิทธิในการได้รับความคุ้มครองและการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (มาตรา ๑๕  
มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗)

(๑๓) สิทธิในการได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษี (มาตรา ๑๐ วรรคห้า)

(๑๔) สิทธิในการเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐและสถานประกอบการของเอกชน  
(มาตรา ๓๓)

๒๐



รวมทั้งกำหนดห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดกำหนดนโยบาย กฎระเบียบ หรือวิธีปฏิบัติที่เป็นารเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการและกำหนดให้คนพิการมีสิทธิในการเรียกร้องค่าเสียหายฐานละเมิดที่เกิดจากการเลือกปฏิบัติดังกล่าวได้ โดยบัญญัติให้หน่วยงานของรัฐสามารถกำหนดหลักเกณฑ์รายละเอียดเกี่ยวกับการใช้สิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ต่อไปได้ บทบัญญัติของกฎหมายปัจจุบันจึงมีความยืดหยุ่นที่สามารถนำมาปรับใช้กับการกำหนดสิทธิประโยชน์ที่คนพิการสมควรจะได้รับตามที่อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการรับรองไว้ โดยครบถ้วน รวมทั้งได้กำหนดให้คนพิการและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการเข้ามามีส่วนร่วม ในการดูแลและการบังคับกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพคนพิการในแต่ละประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) การได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการและอนุกรรมการตามกฎหมาย (มาตรา ๕ และ มาตรา ๑๑)

(๒) การได้รับการรับรองเป็นองค์กรด้านคนพิการ หรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ (มาตรา ๖ (๑๐))

(๓) การได้รับการสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง การดำเนินงาน การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการ เพื่อให้สามารถทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิคนพิการ (มาตรา ๑๓ (๔))

(๔) การร้องเรียนและสิทธิในการฟ้องคดี (มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗)

(๕) การช่วยเหลือผู้ช่วยคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ (มาตรา ๒๐)

(๖) การได้รับการสนับสนุนจากกองทุน (มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗)

อย่างไรก็ตาม หลังจากที่พระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับปรากฏว่า ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้บังคับกฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพบางกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่คนพิการจะได้รับ ซึ่งมีผลตามกฎหมายให้หน่วยงานของรัฐหรือผู้เกี่ยวข้องมีหน้าที่ต้องจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกหรือปฏิบัติต่อคนพิการตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดขึ้น แต่ยังคงขาดบทบัญญัติที่จะสนับสนุนให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ในสิทธิประโยชน์ที่จัดให้มีขึ้นได้อย่างสะดวกและมีฐานกฎหมายรองรับ โดยเฉพาะการขอใช้สิทธิของคนพิการว่า คนพิการจะสามารถทราบเรื่องของสิทธิประโยชน์ได้อย่างไร การร้องขอให้ได้รับสิทธิจะทำอย่างไร รวมทั้งการมีสิทธิในการเสนอแนะการปรับปรุงสิทธิประโยชน์ให้เหมาะสมกับสภาพความพิการ แม้ว่าเรื่องเหล่านี้อาจใช้แนวทางการบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีขึ้นเพื่อช่วยเหลือคนพิการได้ก็ตาม แต่ถ้ามิได้บัญญัติเป็นหลักประกันสิทธิของคนพิการไว้ในกฎหมาย กรณีก็จะเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐใช้ดุลพินิจช่วยเหลือตามที่เห็นสมควร โดยไม่มีมาตรการทางกฎหมายรองรับการใช้สิทธิเบื้องต้น และสำหรับ

คนพิการเองก็อาจไม่สามารถมีข้ออ้างตามกฎหมายเพื่อเรียกร้องการใช้สิทธิประโยชน์ตามกฎหมายได้

(๒) คนพิการจำนวนมากเป็นคนพิการที่อยู่ในสภาพไม่สามารถช่วยตนเองได้ ในการเรียกร้องการใช้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะโดยฐานะ สภาพความเป็นอยู่ หรือสภาพร่างกาย คนพิการจึงจำเป็นต้องมีตัวแทนที่จะช่วยเหลือดำเนินการเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ซึ่งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้มีองค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการขึ้น เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือคนพิการ แต่ก็ยังไม่มีบทบัญญัติรับรองอำนาจหน้าที่ในการเป็นตัวแทนของคนพิการอย่างเด่นชัด คงมีแต่เพียงอำนาจฟ้องคดีแทนในกรณีที่มีการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม แต่สำหรับการช่วยเหลือกรณีอื่นก็เพียงแต่กำหนดให้ทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิคนพิการซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละองค์กรว่าจะดำเนินการอย่างไร โดยยังไม่มีบทกฎหมายรับรองการอ้างสิทธิ เพื่อช่วยเหลือคนพิการที่หน่วยงานของรัฐจะต้องมีหน้าที่ปฏิบัติตามข้อเรียกร้องนั้นอย่างชัดเจน

(๓) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้มีบทบาทในฐานะเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นหลัก เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือคนพิการนั้นได้ถูกแยกกระจายไปอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน และโดยที่การดำเนินการดังกล่าวมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามภาระหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้มีจำนวนมาก สำนักงานจึงสมควรที่จะปรับบทบาทเป็นหน่วยงานผู้ปฏิบัติในการตรวจสอบดูแลคนพิการทั่วประเทศ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่คนพิการ การช่วยเหลือให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่รัฐจัดให้มีขึ้นหรือที่กฎหมายบัญญัติรับรองไว้ เพื่อให้คนพิการได้รับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างแท้จริง ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ในเชิงรุกเช่นนี้ จำเป็นต้องปรับบทบาทของสำนักงานให้มีฐานะที่กฎหมายรองรับความเป็นนิติบุคคล เพื่อให้สามารถทำหน้าที่โดยครบถ้วนด้วยตนเองได้ จึงควรปรับปรุงให้เป็นส่วนราชการระดับกรมขึ้น เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานได้อย่างคล่องตัวและมีลักษณะงานที่เป็นการถาวร สุกุมารถมอบอำนาจให้เกิดผลตามกฎหมายและทำนิติกรรมสัญญากับองค์กรต่าง ๆ ในการใช้อำนาจตามกฎหมายนี้

(๔) ปัญหาการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการยังมีอยู่จริงในสังคมสอดคล้องกับสภาพที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ดำเนินการศึกษาและให้ความเห็นตลอดจนเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีรับทราบเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๒ สรุปได้ดังนี้

๑) ปัญหาการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อคนพิการในสังคม เช่น การใช้วาจา ล้อเลียน การปฏิเสธหรือไม่เต็มใจให้บริการ การปฏิเสธรับเข้าทำงาน การกลั่นแกล้งด้วยความรุนแรง การละเมิดทางเพศ การไม่เข้าดูแลคนพิการเท่าที่ควร การเลือกปฏิบัติทางอาชีพ การไม่จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการที่เพียงพอ การปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมในครอบครัว

๒) ผลของการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการก่อให้เกิดการปิดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพทั้งทางการศึกษา อาชีพ และกิจกรรมทางสังคม มีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของคนพิการและผู้เกี่ยวข้อง มีการใช้ความรุนแรงต่อคนพิการ การได้รับบริการทางสังคมด้านต่างๆ ที่ไม่เพียงพอ

๓) ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกปฏิบัติ ได้แก่ การเลียดูในครอบครัวไม่เป็นธรรม เช่น บางรายไม่ให้เรียนหนังสือ หรือไม่แจ้งเกิด ขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคม เช่น เชื่อว่าเกิดจากกรรมเก่า สมเพชเวทนา บาปที่ติดตัว ทักษะคนดีสังคมมีการพุดเชื่อมโยงกับความพิการ เช่น รถติดเป็นอุปสรรค ความรักทำให้คนตาบอด ขาดกฎหมาย ระเบียบและเจ้าหน้าที่ในการจัดการเลือกปฏิบัติ

๔) บทบัญญัติของกฎหมายในการห้ามเลือกปฏิบัติในต่างประเทศ ได้แก่ การห้ามเลือกปฏิบัติทางการประกอบอาชีพ การศึกษา การให้บริการทางสังคม การซื้อสินค้าหรือบริการ การละเมิดในด้านต่างๆ รวมทั้งการละเมิดทางเพศ การมีองค์การจัดการเลือกปฏิบัติ รวมทั้งการกระทำที่มีลักษณะดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญาด้วย สำหรับประเทศไทย บทบัญญัติของกฎหมายที่มีอยู่คุ้มครองคนพิการจากการเลือกปฏิบัติได้เพียงบางส่วน ยังขาดสาระสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกลไกการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการโดยตรงและชัดเจน เนื่องจากคนพิการที่ประสบปัญหาต้องร้องเรียนให้ประจักษ์ก่อนจึงจะดำเนินการได้ ทำให้การดำเนินงานมีลักษณะตั้งรับ จึงเป็นการยากที่จะขจัดปัญหาการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการให้ลดลงได้

๕) ข้อเสนอแนะในการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ โดยรัฐ อาจตรากฎหมายจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการขึ้นโดยตรง หรืออาจปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่ให้มีบทลงโทษ มีกลไกรักษาหรือบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ

(๕) อำนาจการออกบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา ๑๙ เป็นอำนาจเฉพาะของนายทะเบียนกลางและนายทะเบียนจังหวัดตามมาตรา ๑๘ ทำให้ไม่สามารถมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือหน่วยงานของรัฐอื่นดำเนินการออกบัตรประจำตัวคนพิการได้ ก่อให้เกิดความไม่สะดวกและเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปจัดทำบัตรดังกล่าวมากขึ้น รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในการเชื่อมโยงการออกบัตรประจำตัวคนพิการร่วมกับบัตรประจำตัวประชาชนในอนาคตเพื่อให้บริการแก่คนพิการที่จุดเดียวได้ รวมทั้งรวมทั้งให้คนพิการที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน



ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ ทำให้สิทธิคนพิการรองรับบุคคลที่ไร้รากเหง้าที่อยู่ระหว่างการพิสูจน์สัญชาติ หรือคนพิการต่างด้าวที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานได้รับความช่วยเหลือตามความเหมาะสมได้

(๖) การบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการยังขาดประสิทธิภาพและความคล่องตัว เนื่องจากมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติให้การอนุมัติเงินของกองทุนเป็นอำนาจเฉพาะของคณะกรรมการบริหารกองทุน และไม่มีบทบัญญัติกำหนดให้คณะกรรมการบริหารกองทุนสามารถมอบหมายให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัด ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ทำงานใกล้ชิดกับคนพิการในพื้นที่พิจารณาการดำเนินการอนุมัติการใช้จ่ายเงินกองทุนแทนได้ ทำให้การพิจารณาจัดสรรเงินของกองทุนไม่มีความคล่องตัว เนื่องจากต้องส่งเรื่องการขออนุมัติใช้จ่ายเงินของกองทุนต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการบริหารกองทุนซึ่งอยู่ส่วนกลางพิจารณาอนุมัติทุกกรณี

(๗) ปัจจุบันกองทุนให้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการแก่สมาคมสภาองค์กรคนพิการแต่ละประเภทแต่ละประเภทเท่านั้น ส่วนองค์กรอื่นมีการสนับสนุนเฉพาะการดำเนินการกิจกรรมเป็นรายโครงการพัฒนาแทนเท่านั้น ดังนั้นเพื่อให้องค์กรคนพิการซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยซึ่งมีบทบาทหน้าที่ช่วยเหลือคนพิการแทนรัฐควรได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการจากกองทุนได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. หลักการและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

#### ๒.๑ หลักการ

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีหลักการในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

(๑) เพิ่มบทบัญญัติในการกำหนดสิทธิคนพิการในการเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) เพิ่มบทบาทขององค์กรคนพิการในการช่วยเหลือคนพิการ



(๓) กำหนดบทบาทหน้าที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติให้เป็นหน่วยปฏิบัติการในการตรวจสอบและดูแลคนพิการ และปรับปรุงสถานะของสำนักงานให้เหมาะสมกับอำนาจหน้าที่และภารกิจที่เพิ่มขึ้น

(๔) ปรับปรุงกลไกการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) ปรับปรุงอำนาจการออกบัตรประจำตัวคนพิการให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกบัตรประจำตัวคนพิการแทนได้ และให้คนพิการที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

(๖) ปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีประสิทธิภาพและคล่องตัวมากขึ้น รวมทั้งให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการขององค์การด้านคนพิการแต่ละประเภทได้

(๗) กำหนดให้คณะกรรมการอาจกำหนดแนวทางการออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ระเบียบ หรือประกาศเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในท้องถิ่นให้ชัดเจนขึ้น

## ๒.๒ สาระสำคัญ

(๑) ปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติเพื่อให้มีภารกิจบูรณาการงานด้านวิชาการและปฏิบัติการในการส่งเสริมและดูแลคนพิการ ทั้งในทุกระดับ การจัดให้มีศูนย์บริการคนพิการ รวมทั้งตรวจสอบการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนป้องกันขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ (แก้ไขเพิ่มเติมตรา ๔ มาตรา ๑๒ และเพิ่มมาตรา ๑๓/๑ (๔/๑))

(๒) กำหนดสิทธิคนพิการในการเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์ตามที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้อย่างแท้จริง โดยกำหนดให้คนพิการมีสิทธิ ดังต่อไปนี้ (เพิ่มมาตรา ๒๐/๑)

(ก) การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์สวัสดิการและความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด ในการนี้ เมื่อคนพิการร้องขอเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารหรือใช้สิทธิประโยชน์ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนั้นมีหน้าที่ชี้แจงรายละเอียดและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการเพื่อให้สามารถใช้สิทธิประโยชน์นั้นได้

(ข) ในกรณีที่คนพิการประสงค์จะใช้สิทธิประโยชน์ในเรื่องใดตามพระราชบัญญัตินี้ คนพิการมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องดำเนินการสนับสนุนหรือ

ปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้คนพิการนั้นสามารถใช้สิทธิได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความพิการ โดยคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกตามสภาพความพิการ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปฏิบัติที่สามารถใช้สิทธิโดยเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

(ค) การร้องขอให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

(ง) การเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนจัดให้มีหรืออำนวยความสะดวกในการใช้สิทธิของคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

(จ) การร้องขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาลเบื้องต้นเพื่อบรรเทาเหตุแห่งความพิการ มิให้เกิดอันตรายร้ายแรง

(ฉ) การเสนอแนะต่อคณะกรรมการ สำนักงาน หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อกำหนดมาตรการในการดูแลความเป็นอยู่ของคนพิการให้สามารถดำรงชีวิตเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

(๓) เพิ่มบทบาทขององค์กรคนพิการในการช่วยเหลือคนพิการ (เพิ่มมาตรา ๒๐/๒)

กำหนดให้องค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการตามที่คณะกรรมการรับรองตามมาตรา ๖ (๑๐) มีสิทธิดำเนินการอื่นนอกเหนือจากการดำเนินการแทนคนพิการในการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายตามที่มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติไว้ ดังต่อไปนี้

(ก) เป็นผู้แทนคนพิการในการเรียกร้องให้ได้รับสิทธิประโยชน์สำหรับคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

(ข) การให้ความช่วยเหลือคนพิการเพื่อให้สามารถเข้าถึงการได้รับสิทธิประโยชน์ และการใช้สิทธิประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดให้มีขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

(ค) การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อให้มีการส่งเสริมหรือช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์อย่างครบถ้วนและเสมอภาค

(ง) การเสนอแนะต่อคณะกรรมการหรือสำนักงาน เพื่อให้มีการปรับปรุงสิทธิประโยชน์แก่คนพิการเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

(จ) การได้รับมอบหมายจากสำนักงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ปรับปรุงกลไกการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคสาม)

(๕) ปรับปรุงอำนาจการออกบัตรประจำตัวคนพิการให้คณะกรรมการออกระเบียบ แต่งตั้งผู้ตำแหน่งต่างๆ ในส่วนราชการเดียวกันหรือหน่วยงานของรัฐอื่นดำเนินการออกบัตร ประจำตัวคนพิการแทนได้ รวมทั้งให้คนพิการที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการ ทะเบียนราษฎรได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙ วรรคสาม เพิ่ม วรรคสี่) และเพิ่มมาตรา ๑๙ วรรคสี่ และวรรคห้า)

(๖) กำหนดให้คณะกรรมการอาจกำหนดแนวทางการออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ระเบียบ หรือประกาศ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในท้องถิ่นให้ชัดเจนขึ้น(เพิ่ม วรรคสองของมาตรา ๒๑)

(๗) ปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดย ยกฐานะเป็นคณะกรรมการบริหารกองทุน และสามารถแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือมอบหมายให้ คณะอนุกรรมการระดับจังหวัดที่ทำงานใกล้ชิดกับคนพิการในพื้นที่พิจารณาการดำเนินการอนุมัติ การใช้จ่ายเงินกองทุนแทนได้ และปัจจุบันกองทุนมีการให้คนพิการกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพเป็น จำนวนมากประสบปัญหาเกี่ยวกับการหาบุคคลมาค้ำประกัน จึงเห็นสมควรให้นำหลักทรัพย์มา ค้ำนองเป็นประกันได้ซึ่งกองทุนควรเป็นนิติบุคคลเพื่อให้มีอำนาจทำนิติกรรมดังกล่าวได้อย่าง เบ็ดเสร็จ(แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๒ และเพิ่มมาตรา ๒๓ วรรคสอง วรรคสาม)

(๘) ให้กองทุนสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการแก่องค์กรคนพิการแต่ละ ประเภทซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมสมาคมนักพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันสนับสนุน ได้เฉพาะสมาคมสมาคมนักพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย ส่วนองค์กรอื่นมีการสนับสนุนเฉพาะ การดำเนินการกิจกรรมเป็นรายโครงการพัฒนาแทน เพื่อให้องค์กรคนพิการแต่ละประเภทซึ่งมี บทบาทหน้าที่ช่วยเหลือคนพิการแต่ละประเภท<sup>ทุก</sup>แทนรัฐได้รับการสนับสนุนจากกองทุนได้มากขึ้น (เพิ่มเติมมาตรา ๒๗ วรรคสอง)